

Проблемним моментом процесу оподаткування є те, що виконання запланованих показників надходжень податків до бюджету здійснюється директивно. В ідеалі розрахунок обсягу сплати податків повинен базуватись на отриманих у результаті усестороннього статистичного аналізу даних минулих періодів. Правильне використання прийомів статистичного аналізу для розрахунку показників податкових надходжень на перспективу створює інформаційну базу для виявлення негативних тенденцій та прийняття превентивних заходів з метою їх запобігання, коригування поточної економічної ситуації в бажаному напрямку.

Література:

1. Головач А. В. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: навч. посібник / А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач. - К.: КНЕУ, 2005. - 333 с.
2. Головач А. В. Фінансова статистика (з основами теорії статистики): підруч. / А. В. Головач, В. Б. Захожай, Н. А. Головач, А. А. Шустіков. - К.: МАУП, 2005. - 496 с.
3. Іващук О. Т. Методи економетричного аналізу даних у системі STADIA / О. Т. Іващук, О. П. Кулаїчев. – Тернопіль, 2001. - 151 с.
4. Осауленко О. Г. Національна статистична система: стратегічне планування, методологія та організація: монографія / О. Г. Осауленко. - К.: ДП «Інформ.-аналіт. агентство », 2008. - 415 с.
5. Система оподаткування та податкова політика: навч. посіб. / [В. Б. Захожай, Я. В. Литвиненко, К. В. Захожай, Р. Я. Литвиненко]; за заг. ред. В. Б. Захожая, Я. В. Литвиненка. - К.: ЦНЛ, 2006. - 468 с.

УДК 657.6

Будник Л.А.,

к.е.н., доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу,
Тернопільський національний економічний університет

Будник В.І.,

студент,
Тернопільський національний економічний університет

АУДИТОРСЬКА ОЦІНКА ФАКТОРІВ РИЗИКУ

При проведенні аудиту завжди існує ймовірність того, що окремі неточності в обліку та звітності можуть бути не виявлені, і аудитор надасть позитивний звіт при існуванні суттєвої недостовірної інформації. Причини цього можуть бути як об'єктивними (вибірковість аудиту) так і суб'єктивними (рівень кваліфікації та компетентності аудитора і т.д.). В цьому випадку ведуть мову про проблему оцінки аудиторського ризику від розв'язання якої, в значній мірі, залежить якість наданих аудиторських послуг. Проблема оцінки факторів ризику широко дискутується в економічній літературі, однак не достатньо досліджені процедури такої оцінки.

Метою даної публікації є дослідження процедур аудиторської оцінки факторів ризику та розроблення пропозицій щодо вдосконалення вказаних процедур.

В загальному визначенні ризик - кількісна міра небезпеки, що враховує ймовірність виникнення негативних наслідків від здійснення господарської діяльності та можливий розмір втрат від них [1]. Ризики - ймовірність втрати цінностей в результаті діяльності, якщо обставини та умови проведення діяльності будуть змінюватися у напрямі, який відрізняється від передбаченого планами і розрахунками [2]. Відповідно до положень міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості аудиторський ризик (Audit risk) — є ризиком того, що аудитор висловить невідповідну аудиторську думку в разі, якщо фінансова звітність суттєво викривлена. Аудиторський ризик є функцією ризиків суттєвого викривлення та ризику не виявлення [3].

Аудиторський ризик поділяють на ризики бізнесу аудитора та ризик аудиторської перевірки (професійні ризики) [4]. Ризики бізнесу аудитора полягають у небезпеці виникнення фінансових втрат від здійснення аудиторської діяльності. До факторів такого ризику відносять: ймовірність з будь-яких причин втратити клієнта, ризики зниження рівня платоспроможного попиту на аудит, що може призвести до зменшення прогнозованих кількості й вартості замовлень на аудит, небезпека того, що послуги аудиторської фірми (аудитора) не будуть оплачені відповідно до умов договору з причин відсутності коштів у клієнта або його незадоволення результатами аудиту, можливість виходу на ринок нових конкурентів, посилення конкурентного тиску, можливість негативного впливу змін у законодавстві та нормативній базі аудиту на діяльність аудиторської фірми тощо.

Визначення аудиторського ризику, подане у міжнародних стандартах стосується ризику аудиторської перевірки. Аудитори, як правило, прагнуть зменшити цей ризик до допустимого для них рівня.

Аудитор повинен виконати процедури оцінки ризиків для забезпечення основи для ідентифікації й оцінки ризиків суттєвого викривлення на рівні фінансової звітності та тверджень. Однак процедури оцінки ризиків самі по собі не надають достатніх та прийнятних аудиторських доказів, на яких ґрунтується думка аудитора. Процедури оцінки ризиків повинні включати :

а) подання запитів до управлінського персоналу та інших працівників суб'єкта господарювання, які, на думку аудитора, можуть мати інформацію, яка, ймовірно, може допомогти при ідентифікації ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки. Значна частина інформації, отриманої аудитором у ході подання запитів, надається управлінським персоналом та особами, відповідальними за фінансову звітність;

б) аналітичні процедури, які дають змогу ідентифікувати ті аспекти діяльності суб'єкта господарювання, про які аудитор не знав, і можуть допомогти при оцінці ризиків суттєвого викривлення для створення основи розробки і впровадження дій у відповідь на такі оцінені ризики. Аналітичні процедури, виконані як процедури оцінки ризиків, можуть включати як фінансову, так і нефінансову інформацію.

в) спостереження та перевірка можуть супроводжувати подання запитів до управлінського персоналу й інших осіб і надати інформацію про суб'єкт господарювання та його середовище. До таких аудиторських процедур включають спостереження або перевірку: операцій суб'єкта господарювання; документів, записів та інструкцій з внутрішнього контролю; звітів, складених управлінським персоналом і тими, кого наділено найвищими повноваженнями (наприклад, протоколів засідань ради директорів); адміністративних та виробничих приміщень суб'єкта господарювання.

Прийнятний аудиторський ризик є суб'єктивно встановленим рівнем ризику, який готовий взяти на себе аудитор. За умови встановлення аудитором меншого рівня аудиторського ризику, він прагне до більшої впевненості у тому, що фінансова звітність не має суттєвих помилок. Повна гарантія (нульовий ризик) точності фінансової звітності економічно не доцільна, бо для цього аудиторю необхідно не вибірково, а суцільним способом перевірити всю документацію, а також у разі потреби залучити до проведення аудиту технологів, маркетологів та інших фахівців. Такий аудит буде довготривалим, не оперативним, дорого коштуватиме для клієнта та не завжди сприятиме удосконаленню його діяльності.

Література:

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Законом України від 28 грудня 2007 року N 107-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/877-16>

2. Тафтай В. А. Аудиторський ризик : сутність та оцінка [Текст] / В. А. Тафтай // Вісник ЖІТІ. — 2002. — № 20. — С. 243-248.

3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1. / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л., Селєзньов О.В., Зєніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. – К.: МФБ, АПУ, 2010. – 852 с.

4. Калінська Т.А. Класифікація ризиків аудиторської діяльності[Текст] /Т. А. Калінська //Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.5.- с. 196-201.

УДК 657

Галещук С.М.,
аспірантка кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільський національний економічний університет

ВАЛЮТНІ РИЗИКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ДИСКУСІЯ ЩОДО ЇХ ОЦІНКИ

Зниження чутливості майбутніх доходів фірм до зміни валютних курсів є одним із основних завдань ризик-менеджменту підприємства, так як це прямо впливає на прибуток та ринкову вартість. Розуміння природи та адекватна оцінка валютного ризику має важливе значення для стратегічного управління